

A 2016. évi perui elnökválasztás eredménye

2016. június 20.

MAGYAR NEMZETI BANK

Készítette:

Látta:

Jóváhagyta:

Vezetői összefoglaló

A hivatalos adatok szerint a 2016. évi elnökválasztást Pedro Pablo Kuczynski korábbi miniszterelnök nyerte meg a szavazatok 50,1 %-ának megszerzésével. Az elemzői várakozások szerint az új elnök nem fog szakítani az eddigi, közel 20 éve fennálló ortodox gazdasági modellel. Kampánya során Kuczynski a korrupció és a bűnözés visszaszorítását, a szegénység csökkentését, az emberi jogok érvényesülésének ösztönzését, valamint az oktatás fejlesztését ígérte. Programjában szerepel továbbá a kkv-k adóterheinek csökkentése, új munkahelyek létrehozása, a minimálbér emelése, valamint a tanárok, rendőrök, orvosok és egészségügyi dolgozók bérének növelése. Az újonnan megválasztott elnök a növekedés zálogaként tekint az infrastrukturális beruházásokra, amelyek megvalósítását PPP-konstrukcióban képzei el. Szociális programját tekintve a demokratikus berendezkedés megerősítésén, valamint a társadalmi egyenlőség növelésén van a fő hangsúly.

Peru gazdasági növekedése a régió belüli átlaghoz képest továbbra is figyelemre méltó, ugyanakkor fontos megjegyezni, hogy a nyersanyagpiaci szuperciklus lecsengésével Kuczynski kormányának szembe kell néznie az eddig nem vagy csak érintőlegesen kezelt strukturális problémákkal. A termelékenységet korlátozó tényezők közé sorolható a nem hatékony intézményrendszer, a bonyolult adórendszer, a merev munkaerőpiaci szabályozás, az alacsonyan képzett munkaerő, a mély korrupció és a nem megfelelő infrastruktúra.

Kuczynski helyzetét nehezíti, hogy a törvényhozásban legfőbb kihívójának, Keiko Fujimorinak a pártja került többségbe. Így a 2016. július 28-án beiktatásra kerülő elnöknek állandó vagy ad-hoc szövetségekre kell majd támaszkodnia, melyben partnere a baloldali Széles Front lehet.

Tartalom

Választási eredmények.....	3
Az előző kormány hagyatéka.....	5
A Kuczynski-kormány kilátásai.....	9

Választási eredmények

A június 10-én közzétett végleges eredmények szerint a 2016. évi elnökválasztást Pedro Pablo Kuczynski (ismertebb nevén PPK) egykori miniszterelnök nyerte meg a szavazatok 50,12 %-ának¹ megszerzésével, míg Keiko Fujimori – aki magabiztos győzelmet aratott az első fordulóban – 2011 után ismételten második forduló választási vereséget könyvelhetett el.² Elemzők szerint a PPK számára végül kedvezően alakult kedvező eredményben nagy szerepet játszott, hogy a választás előtti utolsó napokban a

legbefolyásosabb baloldali jelölt, az első fordulóban harmadik helyen végzett Verónica Mendoza Kuczynski mellett tette le a voksát. A Választási Eljárások Nemzeti Irodája (ONPE) szerint a részvételi arány meghaladta a 80 %-ot.³

Az elemzések szerint míg PPK a városi, addig Fujimori a vidéki lakosság körében volt népszerű. A **jobboldali jelöltek hasonló választási programmal indultak**, aminek középpontjában a foglalkoztatottság szintjének emelése, valamint a közbiztonság javítása állt. Kampánya során Kuczynski – aki karrierjét 22 évesen a Világbanknál kezdte, az 1960-as években pedig a perui jegybank egyik igazgatója volt – a korrupció és a bűnözés visszaszorítását, a szegénység csökkentését, az emberi jogok érvényesülésének ösztönzését, valamint az oktatás fejlesztését ígérte. Az Oxford és a Princeton Egyetemen is végzett PPK gazdasági programjában szerepelt a kkv-k adóterheinek csökkentése, új munkahelyek létrehozása, a minimálbér emelése, valamint a tanárok, rendőrök, orvosok és egészségügyi dolgozók bérének növelése.

A Columbia Egyetemen üzleti (MBA) diplomát szerzett Keiko Fujimori is fontosnak tartotta a kkv-szektorral kapcsolatos reformokat, a szegénységet csökkentő társadalmi befogadást, az intézmények megújítását, valamint az infrastruktúra fejlesztését. Céljait részletesen a „Plan Perú”⁴ c. programjában ismertette.

Az egyik legsürgetőbb feladat az új elnök számára a bejelentett munkahelyek arányának növelése lesz, jelenleg ugyanis a perui foglalkoztatottak közel 73 %-a az informális gazdaságban dolgozik. Kuczynski arra tett ígéretet, hogy 3 millióval fogja növelni a hivatalos munkahelyek számát, a havi minimálbért pedig 30-ról 254 dollárra emeli.⁵

PPK helyzetét azonban nehezíti majd, hogy a **törvényhozásban** Fujimori pártja, a Fuerza Popular (FP – Népi Erő) került többségbe, így a szükséges reformok elfogadása érdekében Kuczynski egységre szólította fel az országot.⁶ Az idei választások első, áprilisi fordulójának idején Keiko testvérét, Kenji Gerardo Fujimorit az FP színeiben kongresszusi képviselővé választották, és politikai elemzők nagy

¹ <https://resultadoselecciones2016.onpe.gob.pe/PRP2V2016/Resumen-GeneralPresidencial.html#posicion>

² https://twitter.com/ONPE_oficial/status/74032227321733120

³ https://twitter.com/Agencia_Andina/status/742073305579032576

⁴ http://keikofujimori.pe/#yt_spotlight7

⁵ <http://www.as-coa.org/articles/peru-election-update-fujimori-and-kuczynskis-economic-proposals>

⁶ <http://www.bbc.com/news/world-latin-america-36505027>

esélyt látnak arra, hogy ő legyen a következő házelnök. A törvényhozást jelentő egykamarás Kongresszusban a legtöbb helyet – összesen 73 mandátummal – Keiko pártja szerezte meg, míg a Kuczynskit támogató Peruanos Por el Cambio (PPK – Peruiak a Változásért) párt csupán 18 képviselői helyet nyert el.⁷

Pedro Pablo Kuczynski Godard (PPK)

Pedro Pablo Kuczynski 1938. október 3-án született Limában. Apja, Maxime Hans Kuczynski⁸ lengyel zsidó családból származó német orvos volt, aki az 1930-as években az egyik legelismertebb trópusbetegség-kutató volt, később pedig Peru egészségügyi minisztere lett. Anyja, a francia-svájci származású Madeleine Godard tanárnő volt, aki fiát a művészetek felé terelte. PPK a híres francia-svájci filmrendező, Jean-Luc Godard, a francia új hullám alapítójának⁹ az unokatestvére.

Középiskolai tanulmányait a brit kivándorlók által alapított Colegio Markhamban kezdte meg Limában, majd az angliai Rossall Schoolban folytatta. Emellett svájci és más angliai intézményekben is tanult, elsősorban zeneművészetet, így például a Royal College of Musicban zeneszerzést. PPK ma is igazi filantróp, aki nem csupán kedveli a komolyzenét, hanem zongorázik és fuvolázik is. Felsőfokú tanulmányait az Oxfordi Egyetemhez tartozó Exeter College-ben folytatta, ahol „politika, filozófia és közgazdaság” szakon szerzett diplomát 1960-ban. Később az amerikai Princeton Egyetemen is tanult, ahol a Woodrow Wilson Iskola közigazgatási és nemzetközi kapcsolatok mesterképzését végezte el.¹⁰

A több mint 50 évnyi szakmai tapasztalattal rendelkező, nemzetközileg is elismert közgazdász karrierjét az 1960-as évek elején a Világbankban kezdte, ahol először chilei, majd argentin és közép-amerikai projektekben vett részt. 1966-ban a perui központi bank (BCRP) akkori elnöke, Fernando Schwalb hívására hazatért Limába, és a jegybank igazgatójaként helyezkedett el. A perui kormány a következő évben súlyos pénzügyi válsággal szembesült, amelynek következménye az 1968. évi puccs volt. A hatalmat átvevő katonai vezetés deviza-kereskedelemmel való visszaéléssel vádolta meg a jegybank igazgatóit, köztük PPK-t is, aki családjával az Egyesült Államokba menekült. Peruba csak 1980-ban tért vissza, amikor a második Belaúnde-kormány energiaügyi minisztere lett. Ezt követően a Wall Streeten dolgozott, és elsősorban a feltörekvő gazdaságokkal foglalkozott. Később Alejandro Toledo kormányában (2001-2006) a gazdasági és pénzügyi tárcát vezette, és ezáltal ő volt a felelős az akkori IMF-tárgyalások¹¹ lefolytatásáért. A privatizációs programok miatt azonban sok támadás érte az ellenzék oldaláról.¹² 2005 és 2006 között Toledo elnök miniszterelnöknek nevezte ki PPK-t. Saját magát ugyan nem tartja „innovátornak”, a vezető perui üzleti és politikai körök

⁷ <http://country.eiu.com/article.aspx?articleid=1654293749&Country=Peru&topic=Politics>

⁸ <http://web.archive.org/web/20120321090924/http://www.ppk.pe/mitos-y-verdades-sobre-ppk>

⁹ <http://rpp.pe/2010-12-26-ppk-jean-luc-godard-se-intereso-en-el-cine-cuando-conocio-el-peru-foto-322140.html>

¹⁰ <http://ppk.pe/biografia/>

¹¹ http://imprensa.prensa.com/economia/Carta-intencion-Peru-FMI-cambios_0_534696624.html

¹² http://elpais.com/diario/1985/07/30/internacional/491522418_850215.html

azonban úgy vélik, hogy PPK volt a piaci nyitás, a kiegyensúlyozott költségvetési gazdálkodás, valamint az energiaszektor fejlesztésének „fő hajtóereje”.¹³

Toledo elnökségét követően PPK 2007-ben megalapította az Agua Limpia¹⁴ (Tiszta Víz) nevű non-profit szervezetet, amelyet többek között az Amerika-közi Fejlesztési Bank és a kanadai Scotiabank is támogatott. A szervezet eddig több mint 350 ezer embert látott el tiszta ivóvízzel.

2010 decemberében PPK bejelentette,¹⁵ hogy indul a következő évi elnökválasztásokon, amelyeket végül Ollanta Humala egykori alezredes nyert meg.¹⁶ 2014 októberében Kuczynski létrehozta a saját monogramjával azonos rövidítéssel bíró pártját, a Peruanos Por el Kambiót (PPK – Peruiak a Változásért),¹⁷ majd néhány hónappal később bejelentette, hogy ismét indul az elnökségért folyó megmérettetésen.

Egyik 2012. évi nyilatkozatában¹⁸ így vallott önmagáról: *„Mindig ugyanazokat az általános elveket követem: először is, mindig próbálj meg tanulni valamit abból, amit éppen csinálsz; mindig egyre feljebb és feljebb kell jutnod, nem ragadhatsz meg ott, ahol éppen vagy. Másodszor, maradj mindig egyszerű és gyakorlatias. Harmadszor pedig, dolgozz kis csapatokkal, ne kezdj birodalomépítésbe, ne szőj hatalmas terveket, azok sosem működnek”*.

Kuczynski kétszer nősült: első felesége egy massachusettsi képviselő, az ír származású Joseph E. Casey lánya, Jane Dudley Casey volt, akitől három gyermeke született (egyikük, Alexandra jelenleg a The New York Times riporter). 1995-ben feleségül vette Jessica Lange amerikai színésznő unokatestvérét, Nancy Ann Lange-et, akitől egy lánya, a jelenleg 17 éves, az Egyesült Államokban érettségiző Suzanne Lange Kuczynski született. Peru új First Lady-je nemzetközi tanulmányok szakon végzett, érdeklődési körébe a politikai és társadalmi témák tartoznak.¹⁹ PPK-t amerikai állampolgársága és rokonsága miatt Peruban gyakran „El Gringóként” is emlegetik.

Az előző kormány hagyatéka²⁰

Belpolitikai és társadalmi viszonyok az Humala-kormány idején

A 2011. júniusi választások eredménye rendkívül hasonló volt az ideihez: **Ollanta Humala**, az akkor 48 éves volt alezredes szoros küzdelemben, a szavazatok 51,5%-ával győzött Keiko Fujimorival szemben, aki a voksok 48,5%-át szerezte meg. Ollanta Humala ekkor már második alkalommal indult az elnökválasztásokon, ugyanis 2006-ban alulmaradt a mérsékeltebb politikai irányvonalat képviselő Alan García elnökkel szemben. A bukás hatására Humala finomított szélsőséges szemléletén, és lazított a korábbi venezuelai politikai vezetővel, Hugo Chávez elnökkel való szoros

¹³ Latin Trade (2012): Pedro Pablo Kuczynski, Former Economy Minister of Peru

¹⁴ <http://agualimpia.org/index.html>

¹⁵ <http://elcomercio.pe/politica/gobierno/kuczynski-candidato-presidencia-lunes-presentara-sus-aliados-noticia-670170>

¹⁶ http://kitekinto.hu/latin-amerika/2011/06/06/az_ezredes_gyozott_a_diktator_lanyaval_szemben/

¹⁷ <http://www.infogob.com.pe/Partido/ficha.aspx?IdOrgPol=2235&IdTab=0>

¹⁸ Latin Trade (2012): Pedro Pablo Kuczynski, Former Economy Minister of Peru

¹⁹ <http://www.capital.com.pe/actualidad/ppk-nancy-ann-lange-la-nueva-primera-dama-de-la-nacion-noticia-969851>

²⁰ Források:

J.P. Morgan (2014): Peru – The 2014 Country Handbook

IMF (2015): [Peru: Staying the Course of Economic Success](#)

Kádár Béla (1977): Latin-Amerika gazdasági dilemmái (Budapest, Közgazdasági és Jogi Kiadó)

Kitekintő (2011): [Latin-Amerika mérlegén 2011](#)

Kitekintő (2015): [Perui szükségállapot: a gazdasági csoda és ami mögötte van](#)

együttműködésén. Új, baloldali-centrista irányultsága – amelyet Lula da Silva brazil ex-elnök példájára vett át – öt évvel később meghozta számára a sikert.

Miután Humala elnök fokozatosan távolodni kezdett a baloldaltól, pártja egyre megosztottabbá vált, és a Kongresszusban betöltött pozíciója is egyre inkább gyengült. A választásokat követően Humala pártja 47 főt delegált a 130 fős Kongresszusba, ráadásul Humala Alejandro Toledo korábbi államfő pártjának támogatását is élvezte a törvényhozási munka során. 2013-ra azonban a két párt viszonya megromlott, ami szövetségük felbomlásához vezetett, így az elnöknek ad-hoc koalíciókra kellett támaszkodnia az új jogszabályok meghozatalakor. Emiatt számos ügyben csak nagyon lassan vagy egyáltalán nem sikerült döntést hozni, pedig megválasztásakor igen ígéretesnek tűnt új szociális programja, amely egyaránt kiemelt kérdésként kezelte a szegénység csökkentését, valamint az oktatás és az egészségügy színvonalának növelését, amelyet javarészt a bányászati szektorból származó adók emeléséből kívánt fedezni.

A politikai hatalomvesztés mellett az államfő népszerűsége tovább csökkent, amikor **megtagadta az amnesztiát** a börtönbüntetését töltő, egyre romló egészségi állapotú **Alberto Fujimori ex-elnöktől** (1990-2000), Keiko Fujimori apjától. Humala döntését azzal indokolta, hogy a saájrákban szenvedő volt diktátor betegsége nem halálos, és a kormányzása idején elkövetett, emberiesség elleni bűnökért nem részesülhet kegyelemben. Utóbbi érvét az emberi jogi aktivisták erőteljesen támogatták, mások pedig azért elleneztek Fujimori szabadlábra helyezését, mert az társadalmi elégedetlenséghez és politikai befolyásának kiterjesztéséhez vezetne. Fujimorit többek között azzal vádolták, hogy a Colina-csoport nevű félkatonai szervezet által elkövetett, összesen 25 halálos áldozattal járó, 1991-es Barrios Altos-i és 1992-es La Cantuta-i mészárlások, illetve két emberrablás értelmi szerzője volt. A vádak között emellett további hat vádpont korrupciós ügyek kapcsán fogalmazódott meg. Az ex-diktátor tárgyalása volt az első alkalom, hogy egy korábban alkotmányos keretek között megválasztott latin-amerikai vezető saját országában került bíróság elé emberiesség ellen elkövetett bűncselekmények vádjával.²¹

A perui alkotmány kimondja, hogy egyazon személy nem töltheti be az elnöki tisztséget két egymást követő ciklusban, így Humala nem indulhatott a **2016-os választásokon. A potenciális jelöltek között szerepelt két korábbi államfő is, Alan García és Alejandro Toledo, azonban mindketten korrupció gyanújába keveredtek.** A vádak az egykori elnökök tagadták, és azt az Humala által indított lejárató kampánynak minősítették, amelynek célja, hogy távol tartsa őket az elnökségerőtt folytatott küzdelemtől. Az Ipsos egyik tavalyi felmérése szerint **Keiko Fujimori** élvezte a legnagyobb támogatást valamennyi jelölt közül, ám a korrupciós botrányokból ő sem maradt ki. A figyelmet a gyakori észak-amerikai utazásaival és az azok során magával vitt nagy összegű készpénzzel vonta magára, melyet saját bevallása szerint édesapjától kapott tanulmányai finanszírozására. Annak ellenére, hogy többen is állították, hogy a szóban forgó pénzösszeg sosem érkezett meg az egyetem számlájára, nevét végül a vizsgálatok tisztázták.

---

²¹ Az USA által nyilvánosságra hozott hírszerzési iratok a Peruban működő terrorista szervezetek (a maoista Fényes Ösvény és a marxista-leninista Tupac Amaru Forradalmi Mozgalom) ellen létrehozott bérgyilkos csoport felállításáról és a katonaság által a lakosság ellen elkövetett atrocitásokról is beszámoltak Fujimori túlkapásait illetően. Becslések szerint Fujimori utasítására körülbelül 100 ezer öslakost kényszerítettek sterilizációs beavatkozásra. http://kitekinto.hu/latin-amerika/2009/04/12/precedens_eliteltek_az_allamft/#.V2lwFaIzYXo

Pedro Pablo Kuczinsky volt az egyetlen, jó esélyekkel induló jelölt az idej elnökválasztásokon, aki nem keveredett korrupciós botrányba. A bűnözés után a korrupció a második legaggasztóbb tényező a perui társadalom számára – állapította meg a Prétoria, egy perui korrupcióellenes csoport egyik közelmúltban készített felmérése. Ha a jelenlegi tendencia nem változik, akkor az emberek teljesen elveszítik a politikusokba és az állami intézményekbe vetett bizalmukat. Ezt a hosszú múltra visszatekintő problémát pedig nehéz lesz áthidalnia a következő politikai vezetésnek.

Az Humala-kormány gazdaságpolitikája

Alan García öt éves kormányzását követően Latin-Amerika egyik legdinamikusabban fejlődő gazdaságát hagyta örökül utódjának, Ollanta Humalának. **A perui gazdaság növekedése átlagosan 6-7 % körül alakult 2001 és 2011 között,** ez alól csupán a 2009-es esztendő a kivétel, amikor a gazdasági növekedés a válság következményeként mindössze 1 %-os volt. 2010-ben már ismét 8,5 %-kal bővült a GDP. A következő években, immár Humala elnöki ciklusa idején az éves gazdasági növekedés átlagosan 6 % körül (a dél-amerikai országok között ez volt a legmagasabb szint), a költségvetési hiány pedig kevesebb mint 1 % körül alakult, míg az infláció stabilan 3 % alatt mozgott, megőrizve a hazai valuta, a (nuevo) sol (PEN) értékét. Az állami bevételek összességében 33 %-kal nőttek, az államháztartási hiány pedig évről évre csökkent.

Table 2.2: Peru: Basic Institutional Information (1985–2014)

	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Presidents	Alan García		Alberto Fujimori										VP	Alejandro Toledo		Alan García		Ollanta Humala												
Economic Periods	Instability and Mismanagement				Great Stabilization				Sustained Recovery				Deepening Reforms				Global Crisis		Post-Global Financial Crisis											
IMF Arrangements	No IMF Arrangement				EFF ₁				EFF ₂		EFF ₃		SBA ₁		SBA ₂		SBA ₃		SBA ₄		No IMF Arrangement									
Currency	Inti				Nuevo Sol																									
Fiscal Regime	Annual Budgets																Fiscal Rules with Multi-Annual Budgets													
Monetary Regime	Accommodative Policy								Monetary Targeting								Inflation Targeting													

Source: Authors' calculations. (Note: EFF = Extended Fund Facility; RAP = Rights Accumulation Program; SBA = Stand-By Arrangement)

¹ After President Alberto Fujimori was ousted by Congress in November 2000, Congress appointed Valentín Paniagua (VP) as interim President for eight months.

1. ábra: Perui gazdasági rezsimek 1985-2014. között²²

Ollanta Humala beiktatását követően többször is kijelentette, hogy a folytonosság híve a gazdaságpolitikában. Ennek megfelelően újra kinevezte Julio Velardét a perui jegybank élére, Luis Miguel Castillát pedig gazdasági- és pénzügyminiszternek. Az új kormányzat rögtön elnyerte a világ legjelentősebb befektetőinek a bizalmát, ezt mi sem bizonyítja jobban, mint hogy a Világbank 3 milliárd dollár összegű hitelt nyújtott a perui kormánynak a társadalmi integrációs politika megvalósítására a 2012-2016-os időszakra. Ezen kívül az olyan neves hitelminősítő ügynökségek, mint a Standard & Poor's és a Fitch is felminősítették az országot. 2014-re azonban az éves GDP-növekedés megtorpant és közel 2,5 %-ra esett vissza, de 2015-ben már ismét 3,3 %-kal bővült a gazdaság.²³

²² IMF (2015): [Peru: Staying the Course of Economic Success](#)

²³ http://www.gbm.scotiabank.com/English/bns_econ/latin.pdf

A 2014. évi visszaesés legfőbb oka a kitermelő (bányászati) iparágak teljesítményének csökkenése volt: 2013-hoz képest több millió dollárral csökkent az ország nyersanyag-exportból származó bevétele, valamint kevesebb beruházás érkezett a bányáiparba. A 2015-ös fellendülés pedig annak köszönhető, hogy több jelentős kínai beruházás valósult meg a szénhidrogén-kitermelő ágazatban, főleg a déli országrészben. A Nemzetközi Valutaalap (IMF) szerint a 2015-2020 közötti időszakban a GDP-növekedés átlagosan 4,5 % körül fog alakulni. A perui jegybank 2016. júniusi adatai szerint az utóbbi években ugyan emelkedett az infláció (2010 és 2015 között 2,1 %-ról 4,4 %-ra nőtt), de az idei évre vonatkozó mutató már nem fogja meghaladni az inflációs célsáv felső tartományának határát, azaz a 3 %-ot, majd 2017-18 folyamán 2 %-ra mérséklődik az árszínvonal emelkedése.²⁴

Peru az elmúlt másfél évtized alatt olyan **szabadkereskedelmi társulásokba** lépett be, mint az Andok Közösség (CAN), a Dél-amerikai Nemzetek Uniója (UNASUR), az Ázsiai és Csendes-óceáni Gazdasági Együtműködés (APEC), illetve a Csendes-óceáni Szövetség (AdP). A vámok csökkentése, illetve eltörlése révén sok termékhez olcsóbban juthat hozzá az ország, ugyanakkor folyamatosan bővülő exportjának is jelentős piacokat biztosítanak a regionális együtműködések. Az ország emellett erős gazdasági kapcsolatokat alakított ki az Amerikai Egyesült Államokkal, az Európai Unióval, Brazíliával, Kínával és több öböl menti országgal. Egy-két szomszédvitától eltekintve szinte az összes dél-amerikai országgal jó politikai kapcsolatokat ápol, és a világ sok országához hasonlóan már keresi a lehetőséget az egyre nyitottabb kubai gazdaságban is.

Humala az első jelentősebb politikai sikerét a **szénhidrogén-kitermelő ágazatban** érte el. Újratárgyalta a gázszállítással és -kitermeléssel kapcsolatos szerződéseket a Camisea vállalatóriással, mivel nagy volt az elégedetlenség amiatt, hogy a külföldi szolgáltatók és a vállalatok olcsóbban jutnak gázhoz, mint a hazai fogyasztók. Az állami kézben lévő Petroperú nagyobb részesedést szerzett a hazai szénhidrogénpiacon, így a lakossági gáz ára is mérséklődött valamelyest. Humala felülvizsgálta a korábbi kormányok alatt a nagyvállalatokkal kötött szerződéseket a kikötők és repterek használatával kapcsolatban. Emellett több kínai, amerikai és európai nagybefektetőt sikerült bevonnia a hazai kőolaj- és gázkitermelésbe. Az Humala-kormány több ponton módosította a bányászatot szabályozó törvényt, aminek eredményeként nőtt a befizetendő bányajáradék mértéke, és több különadót is kivetett az iparágra, melyekből körülbelül 3 milliárd (nuevo) sol összegű bevétel folyt be évente az állami költségvetésbe.

A szénhidrogén-iparból származó extra bevételekre szükség is van a társadalmi befogadást előmozdító stratégia fenntarthatósága érdekében. A stratégia célja az országban tapasztalható szegénység csökkentése, a szociális egyenlőtlenségek felszámolása és az életminőség általános javítása. A további célok között szerepel a szociális ellátórendszer fejlesztése, valamint az oktatás átalakítása annak érdekében, hogy emelkedjen a szakképzett munkaerő száma.

Az eddig elért társadalompolitikai eredmények figyelemreméltóak. 2011 óta a szociális jellegű kiadásokra fordítható éves összeget 50 %-kal megemelték, a 16 éve tartó gazdasági növekedés pedig biztosítja a pénzügyi alapokat a szociális intézkedések közeljövőbeli kiszélesítéséhez. Az elmúlt évek gazdasági növekedését így végre a legszegényebbek is érezhették: nőttek a minimálbérek és a nyugdíjak, továbbá bővülni kezdett a perui középosztály is, mivel magasabbak

---

²⁴ <http://www.bcrp.gob.pe/docs/Publicaciones/Reporte-Inflacion/2016/junio/report-de-inflacion-junio-2016.pdf> 94.o.

lettek a fizetések, és emelkedett a háztartások jövedelme. Ezek hatására nőtt a belső kereslet, ami további gazdasági növekedést jelenthet az ország számára az elkövetkező években.

A perui gazdasági csoda jelenleg egyértelműen a fosszilis energiahordozók kitermelésén alapul, ez azonban komoly társadalmi konfliktusokat is szül. Hiába nő évente átlagosan 5-8 %-kal az ország GDP-je, a szegénység továbbra is széles réteget érint, a társadalmi egyenlőtlenségek pedig még mindig jelentősek (igaz, hogy 2003 és 2014 között az országra vonatkozó Gini-együttható: 0,53-ról 0,44-re mérséklődött, de a jelenlegi szint is komoly lemaradásról árulkodik). A csatornázáshoz és ivóvíz-ellátáshoz szükséges infrastruktúra pedig sok helyen, főleg a vidéki lakosság körében még egyáltalán nincs kiépítve. Ugyancsak nagy probléma a munkanélküliség és az alulfoglalkoztatottság, hiszen a kitermelő iparágakban vagy a limai metróalagút építésében jellemzően kis létszámú képzett munkaerőt foglalkoztatnak. Időlegesen ugyan javultak a munkanélküliségi adatok, de továbbra is kérdéses, meddig lesz tartós ez az alacsony munkanélküliségi szint. Jelenleg 6,6 % a munkanélküliségi ráta, míg korábban, az Humala-kormány előtt 12 % felett volt. A beruházásokkal több mint 800 ezer új munkahelyet sikerült teremteni.

A hosszú távú cél egyértelmű: a szociálpolitikai intézkedések megvalósításához alternatív bevételi forrásokat kell találni a nyersanyag-kitermelési bevételek helyett. Emellett továbbra is a társadalom felső rétege (a lakosság körülbelül 20 %-a) birtokolja a nemzeti jövedelem 55 %-át, a szegénység pedig csak a városi térségekben csökkent, a vidéki térségekben az elmúlt évtizedekhez hasonlóan megmaradt a mélyszegénység. Jelenleg a szegények 60 %-a él az elmaradott vidéki térségekben, fokozatosan veszítik el földjeiket, és úgy érzik, hogy a nagyvállalatok kizsákmányolják őket. Hiába rendelte el Humala elnök az itt élők és a nagyvállalatok közötti előzetes konzultációt a beruházások megkezdése előtt, a helyzeten ez sem javított. Sőt, egyre erősebben vannak jelen a Perutól való elszakadást hirdető mozgalmak, főleg az ország déli részén.

Az Humala-kormány gazdasági intézkedései tehát jelentős gazdasági növekedést és életszínvonal-emelkedést hoztak magukkal, ennek ellenére az elnöknek több nehézséggel is szembe kellett néznie az elmúlt években. Egyrészt meglehetősen feszült a viszonya az ellenzékkel, másrészt korábbi baloldali szövetségesei is szembefordultak vele egyre liberálisabb gazdaságpolitikája miatt. Még ennél is fontosabb, hogy fokozatosan veszítette el társadalmi bázisát, a folyamatosan bővülő, így a népességből egyre nagyobb részt kitevő feltörekvő középosztályt is. A hagyományos életterüket féltő őslakosok pedig egyre gyakrabban kerülnek szembe a nagy bányászati cégekkel.

A Kuczynski-kormány kilátásai

A választási kampány alatt tett ígérek szerint Kuczynski nem fog szakítani az eddigi, közel 20 éve követett **ortodox gazdasági modellel**. Keiko Fujimorihoz hasonlóan PPK is az infrastrukturális fejlesztésekben látja a növekedés zálogát, ennek keretében öt éven belül minden faluban lehetővé kívánja tenni az ivóvízhez való hozzáférést, valamint javítani szeretné a tengerparti területek vasúti forgalmát. Ezekbe a beruházásokba a magánszektor is be kívánja vonni PPP-konstrukciók segítségével. A fejlesztések költségei várhatóan 1 %-kal növelik majd a költségvetési hiányt, amely jelenleg a GDP 2 %-ának felel meg. Az adóbevételek 2019-től csökkenni fognak, mivel PPK 18-ról 15 %-ra kívánja mérsékelni az áfát a gazdaság kifehérítése érdekében. A megválasztott elnök úgy

gondolja, hogy az adóterhek mérséklésével egyre több kisvállalkozás lép majd ki a feketegazdaságból.²⁵

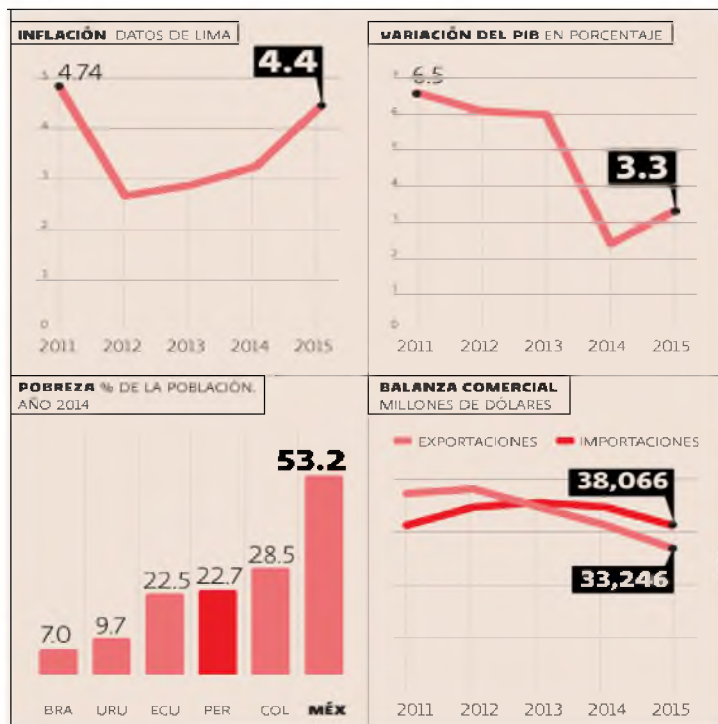
Bár a **gazdasági növekedés** a régió belüli átlaghoz képest továbbra is figyelemre méltó, fontos megjegyezni, hogy a nyersanyagpiaci szuperciklus lecsengésével PPK kormányának szembe kell néznie az eddig nem kezelt strukturális problémákkal. A termelékenységet korlátozó tényezők közé sorolható a nem hatékony intézményrendszer, a bonyolult adórendszer, a merev munkaerő-piaci szabályozás, az alacsonyan képzett munkaerő, a korrupció és a nem megfelelő infrastruktúra.

2016-ban a 3,7 %-ot is elérheti a növekedés, míg 2017-2018-ban átlagosan 4,5 %-os GDP-bővülésre lehet számítani. 2020-ra 4 %-ra csökkenhet a GDP-növekedés, elsősorban az állami beruházások várható visszaesése miatt.

Pártja már említett törvényhozásbeli kisebbsége miatt PPK-nak a **belpolitikában** állandó vagy ad-hoc szövetségekre kell majd támaszkodnia, hasonlóan elődjéhez, a leköszönő Ollanta

Humala elnökhöz. Az elnökválasztás első fordulójában harmadik helyen végzett Verónica Mendoza baloldali pártja, a Frente Amplio (FA – Széles Front) is több helyet szerzett, mint PPK pártja. Mendoza a második forduló előtt nem sokkal PPK felé fordította a szavazóit, így az elemzők nem vetik el a tartós FA-PPK szövetség lehetőségét, bár meg kell jegyezni, hogy együtt is csupán 38 képviselői mandátummal bírnak, szemben a Fujimorit támogató FP 73 helyével. Kuczynski a választási eredmények kihirdetését követően úgy nyilatkozott, hogy „egy egységes, megbékélt, párbeszédre kész országot akarunk [...] határozottak leszünk, de minden peruiért ugyanúgy dolgozunk majd [...] legjobb szándékaimat ajánlom az ellenzéknek a párbeszéd érdekében, egy ország vagyunk”.²⁶

PPK már a jövőbeli **külpolitikai irányvonalakat** is meghatározta. Argentín kollégájához, Mauricio Macrihoz hasonlóan PPK első külügyi reakciója a **venezuelai** kormány elleni közös latin-amerikai fellépés kezdeményezése volt. Június elején az Amerikai Államok Szervezetének (OAS) főtitkára,

2. ábra: Peru számokban. 2015-ben a gazdaság 3,3 %-os növekedést produkált, ami alig több mint fele a 2011. évi 6,5 %-os növekedésnek. A bányászati és építőiparnak köszönhetően az idei év első negyedévében 4,5 %-kal nőtt a gazdaság. A jegybanksi alapkamat jelenleg 4,25 %, és míg a májusi infláció körülbelül fél százalékos, addig éves szinten a tavalyi 4,4 %-os szintnél alacsonyabbra számítanak. Peru külkereskedelmi mérlege 2012 vége óta deficitese. A lakosság több mint ötöde még mindig a szegény kategóriába sorolható.

²⁵ <http://www.reuters.com/article/us-peru-election-kuczynski-idUSKCN0XW24M> és

<http://countrv.eiu.com/article.aspx?articleid=1654293749&Country=Peru&topic=Politics>

²⁶ <http://www.wsj.com/articles/pedro-pablo-kuczynski-to-claim-victory-in-peru-presidential-election-1465517187>

Luis Almagro rendkívüli ülést hívott össze a hónap végére azzal a céllal, hogy megvitassák, alkalmazzák-e Venezuela ellen a szervezet által elfogadott demokratikus klauzulát, amely eljárás akár Venezuela tagságának felfüggesztésével is zárulhat. Argentína esetében azonban bizonyos pálfordulás figyelhető meg a kérdést illetően, ugyanis mióta Macri hivatalosan is az ENSZ főtitkári pozícióra jelölte külügyminiszterét, Susana Malcorrát, a dél-amerikai állam óvatosabban fogalmaz. Míg megválasztását követően maga Macri kérte a Mercosur (Déli Közös Piac) tagállamait, hogy Venezuela tagságát függeszék fel a szervezet demokratikus klauzulájára hivatkozva, addig Malcorra nemrég úgy nyilatkozott, hogy „a venéz problémákat országhatáron belül kell megoldani, így bármilyen külső beavatkozás kerülendő”, ugyanakkor kiemelte az argentin kormány igényét a felek közötti párbeszédre.²⁷ Kuczynski számára azonban alapvető fontosságú a demokrácia és az emberi jogok védelme, ugyanis kampánya során PPK azok megerősítését is célul tűzte ki. Venezuela kapcsán a megválasztott elnök egy regionális csoport felállítását javasolta, amely gazdasági segítséget nyújtana a karibi országnak a politikai változások elindításának fejében.²⁸

Elemzők szerint PPK a korábbiakhoz hasonlóan támogatni fogja Peru részvételét a **regionális integrációs szervezetekben**, valamint ösztönözni fogja további szabadkereskedelmi megállapodások megkötését, elsősorban **kelet-ázsiai országokkal**. A **Brazíliával** és az **Egyesült Államokkal** kialakított jó viszonyon sem fog változtatni. Bár **Chilével** az elmúlt években több határvitája is volt Perunak, a következő években ez a reláció is pragmatikus fejlődést mutathat.

---

²⁷ <http://en.mercopress.com/2016/06/14/venezuela-opposition-leader-in-latin-american-tour-in-search-for-support> és <http://www.lanacion.com.ar/1908561-mauricio-macri-se-reunio-con-el-lider-de-la-oposicion-venezolana-henrique-capriles>

²⁸ <http://www.wsi.com/articles/perus-incoming-president-pressures-venezuela-on-human-rights-economic-crisis-1465842217>